

Lieksan kaupungin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle.

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 215
453/00.04.04/2025

Valmistelija

Elinvoimajohtaja

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Lieksan kaupungilta kommentteja luonnokseen maaseutupoliittisesta selonteosta.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti "laaditaan maaseutupoliittinen selonteko" (luku 6.6.). Hallitusohjelmassa todetaan, että "suomalainen maaseutu, maatalous ja metsät turvaavat kansalaisten hyvinvointia ja ovat koko yhteiskunnan peruspilareita. Niiden tärkeys korostuu muuttuneessa turvallisuusympäristössä entisestään." Lisäksi todetaan, että "mahdollisuudet hyvään elämään, sen rakentamiseen ja kannattavaan yritystoimintaan maaseudulla edellyttävät toimia, jotka pohjautuvat alueiden vahvuuksiin ja ihmisten tarpeisiin. Hallitus näkee elinvoimaisen maaseudun elinehtona koko Suomen hyvinvoinnille."

Selonteko kytkeytyy hallitusohjelman eri kokonaisuuksiin, kansalliseen maaseutupolitiikkaan, EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisioon kokonaisuuteen sekä OECD:n maaseutupolitiikan periaatteisiin. Selonteon laadinnassa hyödynnetään hallitusohjelman mukaisia valmiita selontekoja, strategioita ja ohjelmia sekä huomioidaan samaan aikaan valmistelussa olevat muut selontekoon keskeisesti liittyvät strategiat ja ohjelmat.

Selonteolla kehitetään myös suomalaista maaseutupoliittista järjestelmää, joka on edelläkävijä ja kansainvälisesti ainutlaatuinen.

Järjestyksessään kolmas maaseutupoliittinen selonteko laaditaan postnormaalissa ajassa, jota kehystää yhtäaikaiset muutokset esimerkiksi väestörakenteeseen, puhtaan ja digitaaliseen siirtymään, kestävyysmurrokseen sekä kriiseihin liittyen (ilmasto, talous, pandemia, sota, energia). Kaupunkien ja maaseutualueiden välinen keskinäisriippuvuus (ekosysteemipalvelut, ruoka ja vesi, puhdas energia, monipaikkaisuus) on korostunut kriisien myötä, mutta kuntien ja alueiden eriytymiskehitys jatkuu. Eriarvoisuus ihmisten välillä lisääntyy yhä enemmän maantieteen perusteella, kuten myös elinkeinojen kehittymismahdollisuudet. Keskustelu alueiden erivertaisuudesta rakenteissa, mielikuvissa ja kokemuksissa (kts. Kauppinen 2020) on ajankohtainen.

Tavoitteet

Selonteon tarkoituksena on täsmentää tavoitteet ja poikkihallinnolliset toimet erilaisten maaseutu- ja saaristoalueiden elinvoiman uudistumiselle, asuttavuuden, palveluiden, infrastruktuurin, yrittäjyyden, kansalaistoiminnan edellytyksille sekä suomalaisen yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden vahvistamiselle. Samalla selonteko määrittelee valtioneuvoston pitkän aikavälin maaseutuvisioon.

Selonteolla parannetaan politiikan johdonmukaisuutta ja osuvuutta maaseutu- ja saaristoalueilla sekä edistetään paikkaperustaisen politiikan ja kehittämisen toteuttamista.

Selonteon valmistelua ovat ohjanneet poikkihallinnollinen ohjausryhmä ja sihteeristö, joissa ovat edustajat seuraavista ministeriöistä: LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TEM, VM ja YM. Selonteon valmistelua on tukenut maaseutupolitiikan neuvosto (MANE) sekä harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä (HARVA) ja saaristoasiain neuvottelukunta (SANK).

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta 15.8.2025 mennessä.

Lieksan kaupungin lausunto:

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää?

Hallitusohjelmassa todetaan, että hallituksen on aktiivisesti vaikutettava siihen, että suomalaisia koskevat päätökset ovat oikeudenmukaisia, oikeasuhtaisia sekä kansalliset että alueelliset erityispiirteet ja -tarpeet huomioivia. Selontekoluonnoksessa tämä pyrkimys on nähtävissä. Lisähuomioita alakohdissa.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Kyllä ovat.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

3. Maaseutualueiden tilannekuvia ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Kyllä ovat.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Soveltuvien osien alkutuotannon ja maaseudulla sijaitsevien pienten elintarvikealan yritysten jatkojalostuksen toimintaympäristön toiminnan vahvistaminen.

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

On

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Visio, tavoitteet ja suositukset ovat hyvät. Konkreettiset toimenpiteet ja kehittämistoimenpiteiden mahdollistamisen työkalut kaipaisivat vahvistamista.

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?

Ovat.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

Digitaalisen ja fyysisen saavutettavuuden ajantasaistaminen
Talouden uudistumista tukevien rakenteiden vahvistaminen
Toimintaedellytysten, luottamuksen ja tulevaisuususkon voimistaminen

**Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)?
(Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)**

- 1 Digitaalisen kuilun kaventaminen
- 2 Yleishyödyllinen kyläverkkorakentaminen
- 3 Kestävä liikkuminen ja liikenne
- 4 Yksityisteiden kunto
- 6 Maaseutuvaikutukset, asuminen ja talouden rakenteet
- 8 Maaseudun kehittäminen cap post 2027
- 9 Yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen (YPK) -toimintamallin laajempi hyödyntäminen
- 17 Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytykset
- 18 Osallistaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö
- 23 Mane, dialogisuus, osallistaminen ja viestintä

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Soveltuvien osien alkutuotannon ja maaseudulla sijaitsevien pienten elintarvikealan yritysten jatkojalostuksen toimintaympäristön toiminnan vahvistaminen.

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteeseen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

Kyllä.

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Omavaraisuusnäkökulman ja toiminnan tärkeyden vahvempi korostaminen.

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muista täydennystarpeita?

-

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle.
Lisätietoja	Elinvoimajohtaja Anne Karppinen, p. 040 1044 009, sähköposti anne.karppinen(at)lieksa.fi

